

ZAKON O SLOBODI VJEROISPOVIJESTI

I OSNOVNE ODREDBE

Član 1

Sloboda vjeroispovijesti zajemčena Ustavom ostvaruje se u skladu sa ovim zakonom.

Sloboda vjeroispovijesti obuhvata: pravo pojedinca da sam ili u zajednici sa drugim, javno ili privatno ispoljava vjeru ili uvjerenje, molitvom, propovijedima, običajima ili obredom, pravo da promijeni vjeru, slobodu da učestvuje u vjerskoj pouci i nastavi, kao i pravo da njeguje i razvija vjersku tradiciju.

Sloboda vjeroispovijesti štiti teistička, neteistička i ateistička uvjerenja, kao i pravo da se ne ispoljava bilo kakva vjera ili uvjerenje.

Država garantuje nesmetano ostvarivanje slobode vjeroispovijesti.

Član 2

Sloboda vjeroispovijesti uključuje i pravo pojedinca da odbije ispunjenje vojne ili druge obaveze koja uključuje upotrebu oružja (prigovor savjesti).

Pravo na prigovor savjesti ostvaruje se u skladu sa propisima u oblasti bezbjednosti i odbrane.

Član 3

Građani iste vjeroispovijesti imaju pravo na ispoljavanje svoje vjere osnivanjem vjerske zajednice.

Vjerska zajednica je dobrovoljno, neprofitno udruženje lica iste vjeroispovijesti, koje se osniva radi javnog i privatnog ispoljavanja vjere, vršenja vjerskih obreda i vjerskih poslova i ima svoju strukturu, organe i unutrašnja pravila.

Član 4

Vjerska zajednica je slobodna u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova.

Vjerska zajednica samostalno odlučuje, naročito o:

- 1) unutrašnjoj organizaciji, obrazovanju, sastavu, ovlašćenjima i funkcionisanju njenih organa;
- 2) imenovanju i ovlašćenjima svojih vjerskih službenika i drugih vjerskih radnika;
- 3) pravima i obavezama svojih vjernika, pod uslovom da ne ometaju njihovu vjersku slobodu;
- 4) povezivanju ili učestvovanju u međuvjerskim organizacijama sa sjedištem u Crnoj Gori ili u inostranstvu.

Prije imenovanja, odnosno objavljivanja imenovanja najviših vjerskih velikodostojnika, vjerska zajednica o tome na povjerljiv način obavještava Vladu Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Član 5

Vjerska zajednica samostalno upravlja svojom imovinom i novčanim sredstvima na osnovu sopstvenih autonomnih propisa, u skladu sa zakonom.

Član 6

Dobra koja predstavljaju kulturnu baštinu Crne Gore, a na kojima pravo svojine ili pravo korišćenja ima vjerska zajednica, ne mogu se otuđiti ili iznijeti iz države, bez saglasnosti Vlade.

Član 7

Vjerska zajednica djeluje u skladu sa pravnim poretком Crne Gore, javnim redom i moralom.

Djelovanje vjerske zajednice ne smije biti usmjereno protiv drugih vjerskih zajednica i vjeroispovijesti, niti na štetu drugih prava i sloboda vjernika i građana.

Zabranjeno je političko djelovanje vjerske zajednice i zloupotreba vjerskih osjećanja u političke svrhe.

Član 8

Niko ne može na bilo koji način biti primoran da postane ili ostane član vjerske zajednice, niti da učestvuje ili ne učestvuje u ispoljavanju vjeroispovijesti.

Niko ne može biti onemogućen da, zbog pripadnosti vjerskoj zajednici, koristi prava koja kao građanin ima na osnovu zakona.

Član 9

Zabranjen je svaki oblik neposredne ili posredne diskriminacije po osnovu vjerskih uvjerenja ili ispoljavanja tih uvjerenja i podsticanje vjerske mržnje i netolerancije.

Član 10

Prikupljanje i obrada podataka o vjerskim uvjerenjima pojedinca, vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Član 11

Teritorijalna konfiguracija vjerske zajednice koja je registrovana i djeluje u Crnoj Gori, ne može se prostirati van Crne Gore.

Sjedište vjerske zajednice koja je registrovana i djeluje u Crnoj Gori mora biti u Crnoj Gori.

Član 12

Pojedina pitanja od zajedničkog interesa za Crnu Goru i jednu ili više vjerskih zajednica mogu se urediti ugovorom koji zaključuju Vlada i vjerska zajednica.

Član 13

Nadzor nad primjenom ovog zakona vrši organ državne uprave nadležan za pitanja ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: Ministarstvo).

II REGISTRACIJA VJERSKE ZAJEDNICE

Član 14

Vjerska zajednica, odnosno organizacioni dio vjerske zajednice čije je sjedište u inostranstvu (u daljem tekstu: vjerska zajednica) stiču svojstvo pravnog lica upisom u registar vjerskih zajednica (u daljem tekstu: Registar), koji vodi Ministarstvo.

Sadržaj Registra, kao javne evidencije, propisuje Ministarstvo.

Registar se sastoji od baze podataka i zbirke dokumenata. Baza podataka čuva se u elektronskom obliku.

Član 15

Vjerska zajednica može da se registruje ako ima najmanje 50 punoljetnih vjernika koji su crnogorski državljani i imaju prebivalište u Crnoj Gori.

Član 16

Prijavu za registraciju vjerske zajednice, Ministarstvu podnosi lice ovlašćeno za zastupanje vjerske zajednice.

Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži:

- 1) naziv vjerske zajednice koji se mora razlikovati od naziva drugih vjerskih zajednica i ne smije sadržati službeni naziv druge države i njena obilježja;
- 2) sjedište i adresu vjerske zajednice u Crnoj Gori;
- 3) podatke o vjerskim i drugim objektima koji se koriste za vršenje vjerskih obreda i vjerskih poslova;
- 4) podatke o vjerskim školama i domovima za smještaj lica koja se školuju, o socijalnim i humanitarnim ustanovama, kao i o informativnoj i izdavačkoj djelatnosti vjerske zajednice.

Uz prijavu iz stava 1 ovog člana, prilažu se:

- odluka o osnivanju, sa podacima o licima iz člana 15 ovog zakona (lično ime, jedinstveni matični broj ili broj lične karte, dokaze o državljanstvu i prebivalištu), sa njihovim svojeručnim potpisom;
- podaci o zastupniku vjerske zajednice (lično ime, jedinstveni matični broj ili broj lične karte, dokaze o državljanstvu i prebivalištu), sa njegovim svojeručnim potpisima i
- opis osnova vjerovanja i autonomne propise o svojoj unutrašnjoj i teritorijalnoj organizaciji i načinu djelovanja, na crnogorskom jeziku ili jeziku u službenoj upotrebi koji vjerska zajednica koristi u vršenju vjerskih obreda i vjerskih poslova;
- osnovne vjerske tekstove vjerske zajednice u autentičnom tekstu.

Član 17

Organizacioni dio vjerske zajednice koji djeluje u Crnoj Gori, a čije je sjedište u inostranstvu, koji do sada nije bio prijavljen kod nadležnog organa u Crnoj Gori, uz prijavu iz člana 16 ovog zakona, prilaže i odluku nadležnog organa te vjerske zajednice za upis u Registar.

Član 18

Ministarstvo, u roku od 60 dana od dana prijema uredne prijave i potrebne dokumentacije iz čl. 16 i 17 ovog zakona utvrđuje da li su ispunjeni uslovi za upis vjerske zajednice propisani ovim zakonom.

Ako vjerska zajednica ispunjava uslove za registraciju, Ministarstvo donosi rješenje o upisu u Registar.

Član 19

Ministarstvo će odbiti da registruje vjersku zajednicu ako lice ovlašćeno za zastupanje vjerske zajednice ne podnese prijavu za registraciju u skladu sa članom 16 st. 2 i 3 ovog zakona.

Rješenje Ministarstva o odbijanju upisa u Registar je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 20

Vjerska zajednica obavještava Ministarstvo o svakoj promjeni podataka iz člana 16 st. 2 i 3 ovog zakona, u roku od 30 dana od nastanka promjene.

Upis svih promjena vrši se u skladu sa odredbama ovog zakona o registraciji vjerske zajednice.

Član 21

Registrovanoj vjerskoj zajednici zabraniće se djelovanje, ako:

- 1) djeluje suprotno pravnom poretku i javnom moralu, podstiče nacionalnu, vjersku ili drugu diskriminaciju i nasilje ili raspiruje

- nacionalnu, rasnu, vjersku ili drugu mržnju, radi netrpeljivosti i progona;
- 2) su svrha, ciljevi i način njenog vjerskog djelovanja zasnovani na nasilju ili koriste nasilje kojim se ugrožava život, zdravlje ili druga prava i slobode pripadnika te ili druge vjerske zajednice, kao i drugih lica na način kojim se ugrožava ljudsko dostojanstvo,
 - 3) se utvrdi da obavlja djelatnost radi sticanja profita, suprotno ovom zakonu.

Državni organ, odnosno organ državne uprave koji utvrdi postojanje razloga iz stava 1 ovog člana dužan je da, bez odlaganja, kod nadležnog suda inicira postupak za zabranu djelovanja vjerske zajednice.

U slučaju iz stava 2 ovog člana shodno se primjenjuju odredbe zakona kojim se uređuje djelovanje nevladinih organizacija.

Odredbe ovog člana primjenjuju se i na neregistrovanu vjersku zajednicu, ako postoje razlozi iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana.

Član 22

U slučaju donošenja naredbe za sprovođenje istrage protiv vjerskog službenika zbog krivičnog djela propisanog Krivičnim zakonikom, nadležni sud će o tome prethodno obavijestiti vjersku zajednicu.

Član 23

Ministarstvo će brisati vjersku zajednicu iz Registra, ako:

- 1) vjerska zajednica sama donese odluku o svom prestanku;
- 2) je pravosnažnom sudskom odlukom utvrđena odgovornost vjerske zajednice za krivično djelo i izrečena kazna prestanka pravnog lica;
- 3) je vjerska zajednica prestala da postoji u skladu sa odredbama ovog zakona;

- 4) nadležni organ utvrdi da su podaci ili prilozi uz prijavu za registraciju netačni;
- 5) je vjerskoj zajednici, na osnovu sudske odluke, zabranjeno djelovanje iz razloga propisanih članom 21 stav 1 ovog zakona.

Vjerska zajednica briše se iz Registra rješenjem Ministarstva.

Rješenje Ministarstva iz stava 2 ovog člana je konačno i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Član 24

O imovini vjerske zajednice brisane iz Registra, nakon izmirenja dugova, odlučuje se na način određen aktima vjerske zajednice.

Ako aktima vjerske zajednice nije određen način postupanja, imovina vjerske zajednice postaje imovina Crne Gore.

Član 25

Na pitanja koja nijesu uređena ovim zakonom, primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje upravni postupak.

III PRAVA I OBAVEZE REGISTROVANIH VJERSKIH ZAJEDNICA I NJIHOVIH VJERNIKA

Član 26

Vjerska zajednica obezbjeđuje sredstva za obavljanje svoje djelatnosti od prihoda iz sopstvene imovine, donacija i drugih doprinosa fizičkih i pravnih lica, sredstava međunarodnih vjerskih organizacija čiji su članovi i drugih pravnih poslova i djelatnosti na neprofitnim osnovama, u skladu sa zakonom.

O prihodima iz stava 1 ovog člana vjerska zajednica vodi evidenciju.

Član 27

Vjerska zajednica za svoje obaveze odgovara cjelokupnom imovinom, u skladu sa zakonom.

Imovina vjerske zajednice može se koristiti samo za vršenje vjerskih obreda i vjerskih poslova, izgradnju i održavanje vjerskih objekata i u dobrotvorne svrhe.

Član 28

Nepokretna i pokretna dobra koja su u svojini vjerske zajednice, upisuju se, odnosno registruju na ime vjerskih pravnih lica sa sjedištem u Crnoj Gori.

Na ime vjerskih pravnih lica iz stava 1 ovog člana upisuje se i pravo korišćenja na nepokretnim i pokretnim dobrima u državnoj svojini.

Član 29

Vjerska zajednica može prikupljati dobrovoljne priloge na osnovu svojih autonomnih propisa, u skladu sa zakonom.

Niko ne može biti primoran ili spriječen da da dobrovoljni prilog iz stava 1 ovog člana.

Član 30

Vjerska zajednica je dužna da plaća poreze, doprinose i druge dažbine, u skladu sa zakonom.

Vjerska zajednica može biti potpuno ili djelimično oslobođena poreskih i drugih obaveza, u skladu sa zakonom.

Fizička i pravna lica koja daju priloge vjerskoj zajednici mogu biti oslobođena odgovarajućih poreskih obaveza, u skladu sa zakonom kojim se uvodi odgovarajući javni prihod.

Član 31

Vjerski službenik ima pravo na zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje, u skladu sa zakonom.

Vjerska zajednica može osnovati ustanove za socijalno, odnosno zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje vjerskih službenika, u skladu sa zakonom.

Vjerske zajednice dužne su da prijave vjerske službenike koji ostvaruju prava iz st. 1 i 2 ovog člana, u skladu sa propisima kojim se uređuje plaćanje doprinosa.

Vjerskoj zajednici iz stava 3 ovog člana, mogu se obezbijediti i sredstva u državnom budžetu za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje vjerskih službenika, u skladu sa zakonom.

Ako se u državnom budžetu obezbijede sredstva za namjenu iz stava 4 ovog člana, Vlada utvrđuje iznos sredstava, pri čemu se na vjerske zajednice sa malim brojem vjernika može primijeniti načelo pozitivne diskriminacije.

Član 32

Vjerskoj zajednici mogu se odobriti sredstva iz državnog budžeta i budžeta lokalne samouprave za aktivnosti kojima se afirmiše duhovna, kulturna, nacionalna i državna tradicija Crne Gore, kao i za podršku socijalnim, zdravstvenim i humanitarnim aktivnostima od posebnog značaja, pod uslovom da se obavljaju bez bilo kakvog vida diskriminacije.

Član 33

Vjerska zajednica ima pravo da gradi vjerske objekte i vrši adaptaciju i rekonstrukciju postojećih, u skladu sa zakonom.

Izgradnja, adaptacija i rekonstrukcija vjerskih objekata može se izvoditi na osnovu dozvola i saglasnosti propisanih zakonom i propisima koji regulišu oblast izgradnje objekata i zaštitu kulturnih dobara i uz stručni nadzor nadležnog organa državne uprave.

Nadležni organ državne uprave, odnosno lokalne samouprave dužan je da prilikom izrade prostornih planova, razmotri i iskazane potrebe vjerske zajednice za izgradnju vjerskog objekta.

Organi državne uprave nadležni za poslove uređenja prostora i izgradnje objekata neće razmatrati zahtjeve za izgradnju vjerskih objekata koji nemaju saglasnost vrhovnih organa vjerske zajednice u Crnoj Gori.

Član 34

Vjerska zajednica ima pristup javnim radio-difuznim servisima i drugim medijima, kao i pravo da samostalno ostvaruje sopstvenu informativnu i izdavačku djelatnost na neprofitnoj osnovi, u skladu sa zakonom.

Član 35

Vjerska zajednica, u okviru svoje socijalne i humanitarne djelatnosti, može osnivati odgovarajuće ustanove u skladu sa zakonom.

Član 36

Vjerski obredi i vjerski poslovi vrše se u vjerskim objektima.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, vjerski obredi i vjerski poslovi mogu se vršiti i izvan vjerskih objekata na mjestima dostupnim građanima, bez odobrenja, uz prethodnu prijavu organu državne uprave nadležnom za unutrašnje poslove, u skladu sa zakonom.

Za vjerske obrede koji se vrše na zahtjev građana (porodična slava, vjenčanje, krštenje, sunećenje, ispovijedanje, osvještenje i sl.) nije potrebna prijava iz stava 2 ovog člana, osim ako se ti obredi vrše na javnom mjestu.

Član 37

Vjerski službenik koji vrši vjerski obred ili vjerski posao može primiti naknadu, odnosno nagradu za vjerske poslove i vjerske obrede od lica na čiji zahtjev vrši obred, odnosno posao, na osnovu autonomnih propisa vjerske zajednice.

O prihodima iz stava 1 ovog člana vjerska zajednica vodi evidenciju.

Član 38

Vjerska zajednica ima pravo na vjersku duhovnu brigu o svojim vjernicima koji su na službi u Vojsci Crne Gore i policiji.

Način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana uređuje se uputstvom nadležnog organa državne uprave.

Član 39

Lice koje se nalazi u pritvoru ili izdržava kaznu zatvora, kao i lice koje se nalazi u zavodu za maloljetnike ili popravnom domu ima pravo na individualnu i zajedničku vjersku duhovnu brigu.

Način ostvarivanja prava iz stava 1 ovog člana uređuje se uputstvom organa državne uprave nadležnog za oblast pravosuđa.

Član 40

Lice smješteno u zdravstvenoj ustanovi ili ustanovi socijalne zaštite ima pravo na individualnu i zajedničku vjersku duhovnu brigu, u skladu sa kućnim redom te ustanove.

Član 41

Kontrolu zakonitosti sticanja i namjenskog trošenja sredstava vjerske zajednice vrše nadležni organi, u skladu sa zakonom.

IV VJERSKA POUKA I VJERSKE ŠKOLE

Član 42

Vjerska pouka se može izvoditi samo u objektima u kojima se vrše vjerski obredi i vjerski poslovi.

Za učešće maloljetnika u vjerskoj pouci potrebna je saglasnost roditelja, odnosno staratelja, kao i njegova saglasnost ukoliko je stariji od 12 godina života.

Vjerska pouka sa učenicima se može izvoditi samo u vremenu kad učenici nemaju nastavu u školi.

Član 43

Roditelji imaju pravo da vrše vjersku pouku svog djeteta u skladu sa svojim vjerskim uvjerenjima, poštujući njegov fizički i psihički integritet.

Član 44

Registrovana vjerska zajednica može da za školovanje vjerskih službenika osnuje vjerske škole svih nivoa obrazovanja, osim osnovnog obrazovanja, kao i da osnuje domove za smještaj lica koja se školuju u tim ustanovama.

Vjerska zajednica iz stava 1 ovog člana samostalno utvrđuje obrazovni program vjerske škole, sadržinu udžbenika i priručnika, utvrđuje uslove za nastavno osoblje.

Obrazovni programi, kao i sadržaji udžbenika i priručnika u vjerskim školama ne smiju biti u suprotnosti sa Ustavom i zakonom.

Član 45

Nadzor u odnosu na usaglašenost obrazovnih programa i sadržaja udžbenika i priručnika sa Ustavom i zakonom, vrši organ državne uprave nadležan za poslove prosvjete.

Odgovorno lice u vjerskoj školi je dužno da stavi na raspolaganje sve potrebne podatke za vršenje nadzora organu iz stava 1 ovog člana, kao i da u roku koji je odredio taj organ ispravi utvrđene nepravilnosti.

Član 46

Vjerska škola osnovana u skladu sa ovim zakonom može izvoditi javno važeće obrazovne programe, ako je dobila licencu u skladu sa propisima iz oblasti obrazovanja.

Vjerska škola koja je licencirana, odnosno akreditovana kao obrazovna ustanova, ima pravo na finansiranje iz državnog budžeta, srazmjerno broju učenika, u skladu sa zakonom.

Član 47

Nastavu u vjerskoj školi mogu da izvode samo crnogorski državljani.

Izuzetno, od stava 1 ovog člana stranac može da izvodi nastavu u vjerskoj školi pod uslovima utvrđenim posebnim zakonom.

V KAZNENE ODREDBE

Član 48

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) koje djeluje suprotno članu 7 ovog zakona;
- 2) koje na bilo koji način primorava drugo lice da postane ili ostane član vjerske zajednice, da učestvuje ili ne učestvuje u ispoljavanju vjeroispovijesti i da ne koristi prava koja mu kao građaninu pripadaju po zakonu (član 8);
- 3) koje primorava ili sprječava drugo lice da da prilog vjerskoj zajednici na osnovu svojih autonomnih propisa (član 29 stav 2);
- 4) osnuje vjersku školu za osnovno obrazovanje (član 44 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana kazniće se fizičko lice i odgovorno lice novčanom kaznom od 30 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 2 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 6.000 eura.

Član 49

Novčanom kaznom od 30 eura do 2.000 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice:

- 1) roditelj odnosno staratelj koji vrši vjersku pouku suprotno odluci djeteta (član 42 stav 2);
- 2) vjerski službenik koji vrši vjersku pouku suprotno članu 42 st. 1 i 3 ovog zakona.

VI PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 50

Propis iz člana 14 stav 2 ovog zakona donijeće se u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 51

Ministarstvo će od organa državne uprave nadležnog za unutrašnje poslove, u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, preuzeti podatke o vjerskim zajednicama koje su prijavljene kod tog organa do dana stupanja na snagu ovog zakona.

Vjerska zajednica koja je prijavljena u skladu sa Zakonom o pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list SRCG“, br. 9/77), dužna je da usagласi svoja akta i dostavi prijavu za upis u Registar u skladu sa ovim zakonom, u roku od šest mjeseci od dana njegovog stupanja na snagu.

Vjerska zajednica koja ne postupi u skladu sa stavom 2 ovog člana neće se smatrati registrovanom vjerskom zajednicom u smislu ovog zakona.

Član 52

Vjerski objekti i zemljište koje koriste vjerske zajednice na teritoriji Crne Gore, a za koje se utvrdi da su izgrađeni, odnosno pribavljeni iz javnih prihoda države ili su bili u državnoj svojini do 1. decembra 1918. godine, kao kulturna baština Crne Gore, državna su svojina.

Vjerski objekti za koje se utvrdi da su izgrađeni na teritoriji Crne Gore zajedničkim ulaganjima građana do 1. decembra 1918. godine, državna su svojina.

Član 53

Organ uprave nadležan za poslove imovine dužan je da, u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, utvrdi vjerske objekte i zemljište koji su, u smislu člana 52 ovog zakona, državna svojina, izvrši njihov popis i podnese zahtjev za upis prava državne svojine na tim nepokretnostima u katastar nepokretnosti.

Organ uprave nadležan za poslove katastra je dužan da, upis prava iz stava 1 ovog člana izvrši u roku od 60 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Član 54

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o pravnom položaju vjerskih zajednica („Službeni list SRCG“, br. 9/77).

Član 55

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore“.